

خَلَقَ دَوغَرُو

مدیری: جلال ساھر

اداره خانه

استانبولده نور عثمانیه

جاهه سند: ۰: نومرولی

«تورک یوردی»

بجانبه ۲ کانون نالی، ۱۳۲۹

سِل: ۱ صائی: ۳۹

ییللی

عثمانی مملکتی ایچون ۱۲ غروش

روسیه و مجستان ایچون ۲ روبله

باشقه مملکتلر ایچون ه فرانق

صاییبی ۱۰ پارویه

هفته ده بر، تورک یوردی، لرتین حقیقیتلر

بو صایده کی یازیلر

بز واونلر، علی سعاد * شعر: نیوجینک آنداسی، نوم احمد اوغلی اوصولو موخولو * تاریخ: دلی پترو ***
آناطولی خبرلی: قورتولمانک یوللرندن - مکتب چوجوقلرینک نطق *

بز واونلر

بوراده بزدن مقصد بوتون شرقلیلر، یعنی اوروپالی ویا آمریقالی اولمایان ملتلردر. بونک ایچنده تورکی، عربی، عجمی، هندی واردر. اونلردن مقصده اوروپا لیلرلر. بونک ایچنده اوروپا ممالکنک اُنک کریده قالشی اولان موسقوفده داخلدر.

نیم بوراده «بز واونلر» سوزینی باشه یازدیغمک سبی اراده صبراده کندیمیزی اونلرله نولچهرک فرقزی گوسترمک و آکلاتمقدر.

بعضی ایشلری اونلرک ناصل یایدیغی و بزیم ناصل دوشوندیگمیزی و نیچون یاپامادیغمیزی آکلاتمقدر. بز اونلردن عبرت آلاملی ز. اونلرک گیدیشنه باقارک کندیمیزی دوزلیمگه چالیشمالی بز. باقیگز سزه بر قاق شی بیلدریم. مثلا:

اونلر اوافق تارالارنده صولک درجه ده دقتی و حسابلی چالیشارک، گوبرلر قرللانارک بک تمیز و گوزهل محصول آلیرلر؛ تارالرینک دورت اطرافنده کی یمیش آناچلری اُنک این وُنک بهالی جنسیدن و دالاری دستکسز یوکی چکه من حالده در. طوبراقده بریابانچی اوت یوق دینه چک قدار تارالاسی تمیزدر.

بزیم تارالاریمز یاربیم ایشلنیر. حسابی یایمی بک بیلهمیز. هر سنه بر آذینی دیگلدیریر، بر آذینی اکرز، گوبره قوللانق یولنی بچرهمیز، تارالاریمزی اوت بوروشمدر، اونک ضررینی دوشونمیز، تمیزلهمسی اهاال ایدرز. یمیش آناچلریمزه باقار. اَمگمک قدرینی اوقدر بیلیمیز؛ حسابیمز شامش حالده اوغراشیر، دورورز. اوز دونوم صاحبی بر فرانسز چیتجیسی علم و معرفتله دقتله حسابله چالیشارک، اُنی محصول آلوب اُنی فیشاته ساتارک، اداره ایله، قناعتله کچینه رک هم بزدن اعلا بر ایچیر، بزدن اُنی کینیر، صوگراده هر هانتگیسی اراسه ک صندیفنده اوچ بش یوز لیراسی واردر. بورجه کیرمک عقله گمیز. چوجوقلرینی رشیده ده اوقوتور. قیزینی گلین ایدرکن یار اویریر. بزده اوز دونوم صاحبی بر چیتجی آناچق بوغازینی دویدورور. صیرته تمیز برشی گیمکده زحمت چکر. کیسه سنده پاراسی بولونماز. محصولک نه ایدر جگنی بیلیمز، قاضی اُنده اسیر قالیر. حیوانی نولورسه رینه آلاماز. تارالانی براقیر، گیده، کونده لکچی اولور. ریسز رنجبر حاله گلیر.

اونلرک آتی، نوکوزی طاولیدر. سبی البته اُنییم یوروب اُنی باقیدیر. چونکه او، حیوانه نه قدار اُنی

باقيريسه اوقادار چوق دايانا جغی و جابوق اختيادلایارق
ايشدن قالماي جغی بيلير .

اونلرده صيرتی يارالی ، برلی حيوان يوقدر .
هې حيوانلری بسيلي و سميزدر . حیوانی آبی تربيه
ایتمگی ده بیلدکلرندن بارگیره یاخود نوکوزه وورمق
عادتی پک آزدر . بویله آبی باقی ، آبی یدیرمک وراحتله
چالیشدیرمق سایهسند حیوانلری صاغلام و قوتلی
جنسلر اولمشدر . فرانسه نك ، فلمنگک اینکلیری کونده ،
یعنی یگریمی دورت ساعتده اون بش اون آتی اوقه
سوت وریر . آرابا چکمک و بینک ایچون دنیسانك
آلک گوزل آت جنسلری اینگیلزیاله فرانسزددهدر . حیوان
یتیشدیرمه سنی ، حسابلی چالیشماسنی بیلن بومتلر یالنگز
آت ، نوکوز ده گل ، انسانك ایشه یارایان و بارا کثیرن
نه حیوان وارسه هیسنه چالیشملار ، گوزل کوپکلر ،
کدیلر ، طاوشانلر ، طاووقلر ، سوگولنلر و تورلو تورلو
کومس حیوانلری یتیشدیرمشلردر . بولردن پک بویوک
تجارت ایدرلر ، میلونلره بارا قازانیرلر .

بزه گلنجه : نوکوزلریز کوچوک و زبوندر . آبی
بسله یه مده یگمز ایچون قوتسز یاخود تئبل اولمشدر .
بسله مهنه هم دقت ایتمیز ، هم ده بواشی فردهك قادار
بیلیمیز . یوک طاشییان ، آرابا چکن آت کبی ، آشک
کبی ، قاطر کبی حیوانلریزك صیرتی ، باجانی برلی اولمق
سانکه بزه مخصوص برحال و برعادتدر ! بونك سېی
دقتسزلك و ییسلکدر . چیرکین حالدن باشقا حیوانی
خوبلو ایدر ، جوروتور ، حیوان خوبلاندیقه قیرپاج
آتارزه ، اوقت دهاا بر باد اولور . بسله مهنه بیلیمیز ،
برآز دهاا غیرت ایدوبده حیوانی قوتلی و چوقجه بيم
ایله دوبورامایز .

اونلر صاغیلان اینکلیرینه سوتی زیاده لشدیرمک
ایچون نلر یدیریرلر . حیوانك اشتها سنی آچق ایچون
بر قاق تورلوشی وریر و آرا صبرا ده کیشدیریرلر .
قصابلق حیوانلری شاشیلاجق درجه ده سمیرتیرلر .

طاووقلرک آغزینه خونی کبی برشی قویارق و آتله
قورصاقلرینه بيم ایندیرهك آز زمانده باغلی و سميز
اولالرینك یولنی بولمشلردر . ایشه بویله بکله مهنه
سمیزلندکلری طاووق تجارتی اونلرجه بویوک شیدر .
بز بوللری بیلیمیز ، دوشونمیز ، آکلارز اما یایمغه
اوشه نیرز ، آلمزدن گلمز صانیرز .

اونلرک دایمی ، آخیری تمیزدر . دایما سوپورورلر .
کوبره نی آلتون کبی صاقلارلر . چونکه اکینلرینك
جانی اودر . فرانسز چیفتجیسی اسکی قوندوراسنی بمیش
آناجك دینه کومر دیرلر . چونکه قوندورا چور و یوب
کوبره حاله کلدیگنده آغاچه قایداسی اولور . هم اونلر
دامك تمیزلکی ، قودرواوت کومه سنك نظامنده یایلماسی
و کوبره ییغینك طوبلو دورماسی ، سزه باغیه سنك نظای
کبی شیلره نوگونورلر ، بربرلرینه قارشى بویله حقلى
و گوزل شیلره افتخار ایدرلر .

بز بولنك هیچ برینه مراق ایتمیز . آخر لرمزك
یاندن قوقودن کیلمز . اودمز ، اوجاغز هې . یاشاندر .
بو حال بزم قدرتی اولمایانلره برابر اولانمز دده بویله در .
ایشته هې عییلادیغمز بودر ، قدرتی اولاندهده عقل
یوق دیهلمی ؟ بن یوکا عقلسزلقدن زیاده فنا آلیشمق
دییه جگم . فنا شیه آلیشان اوندن کوچ قورتولور . بونك
بولی آبی حساب ایتمک و قایداسنی عقللیجه دوشونمکدر .
اوقت انسان دهاا دقتی چالیشیر .

اونلرک هیسنك دایما پاراسی وارددر . بو پاراسی
اوزون سنه بریکدیریرلر ، بانقارله قویارلر .

بزه بارا یوقدر . قازاندیغمز آنجاق بوغازیمیزدیر .
بعضی کره آلبسه آلمق ایچون بارا بولامایز ، یالین آیق
گزمه رز . صوگراده اوج بش غروش زیاده قازانارق
شومتجاق اولدیغمز اوافق تفکی آلمق یولنی دوشونمیز .
یعنی دیمک ایسترمک قعیرلکه ، بریشانلغه قاتلانیردده
بورغونلغه دایانامایز .

ایشته اونلرک معرفتلی ، بزم قصورلرمز .

چونكه هې باصلانان ، قارداران ئوزلر
دويماز كوزه للكى ، ايبلك آراماز ؛
كونشله قاماشير از كوردن كوزلر ،
كوره ايشيق نيلر ، اوگا ياراماز ؛

❦

بو يولده چنگيزه دوشان چوق ايدى .
گرچه ايبلك كودن يك از يوق ايدى ؛
بونلره اوغراشمق ، صاواشمق كرك ،
بويوك دبلك يولده ، دولاشمق كرك

نيجه اوزون كونلر ، قارا گيجهلر ،
اوجارا داغلر ، بللر ، درهلر ..

كوچلك چكمه نيجه راحت ايديلر .
كشورلر قولاييحه ائده ايديلر ...

صبر ، ثبات لازم بويومك ايچين .
دبلگه ايرمكچون صبرله ديدن ؛

صبرله طانلانير نه وارسه آجي ،
صبر كوگل تاجي ، تاساعلاجي ...

❦

جاموقاچه چن ده بوگا اويمايى ؛
آندالقي ، حسده قارشى قويمايى ؛

چنگيزدن آيريلق ايستردى . آنجاق
بوناصيل اولاجق ، ونه ياياجق ؟

اوبرجوق زمانلر فرصت كوزه ندى ؛
اك صوكننده شونى بهانه ايتدى :

« جيلار » قولندن يرموغول نفر

چه چهنك قارداش ئولدورور ، كيدهر ...!

بونى در گورونجه جاموقا كيتدى ،

ايلكىن « تايخود » لرله آل براك ايتدى ..

صوگراده طوبلايى « قارا خلقي » [۱]

اوزلرى قانديردى ، ويردى طالقنى : [۲]

[۱] قارا خلقي : عوام ناس .

[۲] تلفيق

اونلرك ايش بيلمىسى ، بزم جاهللكمز .
اونلرك حساب ايمىسى ، بزم قيدسزلقمز .
اونلرك نوز كيندگى ، بزم فقيرلكمز . نه وقت قاردار بويوله
سوره جكدرد . آزجق اويانوب ده عقلمزى باشمزه آلارق
بزده اونلر گيى ائى چاليشمانك ، تميز ياشامانك ، ائى
قازانمانك ، چولوق جوو غمزى تربيه ايدرك و پارا
صاقلالارق صاغلام و زنكيين بر ملت اولمانك يولنى
آراماز سفق حالمز ياماندر .

على سعاد

شعر

تيوچينك آنداسى

— بوجهلق ئوردنكى —

كوك آلاپ بك آندى به

بويوك تورك قاتنى « تيوچين » خانله ،

دينيايه حكيم ايدن اوزور سلطانله ،

داها كوچوك ياشده بركلده گزهن ،

برلكده اوينايان ، بركلده گيدن

خان زاده لر دن بر اويماق باشى ،

چنگيزك خيىمى و قان قارداشى ،

عقللى و غيور « جاموقاچه چن »

باق نلر ايديبور ، صوگرا ، بركن :

تيوچين بويوى ، بگلگه ايردى ؛

خلق ، بونده كوچو كدن بوجهلق سزدى :

« بو اوغلان ، اولو بر بادشاه اولور ،

تورك بوردى بشير ، قوطولوق بولور ،

هر يره يايلىر » زورلى تورك » ئونى ،

تيوچين آجاق « آتولنى كون » ي ... »

ديهرك كيمبى بك چوق سوينير ،

كيمى حسد ايدره ، كيمى يرينير !